Malmö stad
**Stadskontoret**

**Tjänsteskrivelse**

**Datum**
2026-09-16
**Vår referens**
Bertil Siöström
Planeringssekreterare
bertil.siostrom@malmo.se

# Motion Farishta Sulaiman (M), Malin Ahlström (M) och John Eklöf (M) om kartläggning av rekrytering till kriminella nätverk av barn och unga inom LSS

**STK-2025-1323**

## Sammanfattning

Farishta Sulaiman (M), Malin Ahlström (M) och John Eklöf (M) har inkommit med en motion om kartläggning av rekrytering till kriminella nätverk av barn och unga inom LSS. Motionärerna föreslår att en kartläggning genomförs av rekryteringen till kriminella nätverk bland barn och unga med olika typer av funktionsnedsättningar. Särskilt fokus ska läggas på barn inom LSS-verksamheter. Utifrån kartläggningen föreslås även att handlingsplaner tas fram för att motverka rekryteringen.

I ärendets beredning har arbetsmarknads- och socialnämnden, funktionsstödsnämnden och grundskolenämnden getts möjlighet att yttra sig. Berörda nämnder har redogjort för sitt förebyggande arbete samt pågående samverkan i syfte att motverka rekrytering. Berörda nämnder har i sina yttranden även framfört den rättsosäkerhet som finns förknippat med en kartläggning enligt motionärernas yrkande.

Stadskontoret instämmer i vikten av att förebygga och motverka att barn och unga med funktionsnedsättning involveras i kriminalitet. Men stadskontoret gör bedömningen att en kartläggning inte bör genomföras eftersom den bedöms vara juridiskt tveksam. Då relevant kunskap och framtaget stödmaterial redan finns genom nationella kartläggningar ser inte stadskontoret behovet av en lokal kartläggning.

Stadskontoret anser att stadens nämnder fortsatt bör fokusera på att stärka det förebyggande arbetet och öka kunskapen i berörda verksamheter. Vidare anser stadskontoret att staden i allmänhet bör vara restriktiv med framtagandet av parallella och specifika handlingsplaner. Det är att föredra att nämnderna och verksamheterna utvecklar redan pågående samverkan, sitt förebyggande arbete samt genomför kunskapshöjande utvecklingsarbete.

## Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

SIGNERAD
2026-08-11

1. Kommunfullmäktige avslår motion av Farishta Sulaiman (M), Malin Ahlström (M) och John Eklöf (M) om kartläggning av rekrytering till kriminella nätverk av barn och unga inom LSS.

## Beslutsunderlag

- Motion Farishta Sulaiman (M), Malin Ahlström (M) och John Eklöf (M) om kartläggning av rekrytering till kriminella nätverk av barn och unga inom LSS
- Arbetsmarknads- och socialnämnden beslut 260123 § 17 muntlig Reservation (M) och (SD)
- Remissvar arbetsmarknads- och socialnämnden
- Grundskolenämnden beslut 260128 § 7 muntlig Reservation (M) och (SD)
- Remissvar grundskolenämnden
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 260928 Motion Farishta Sulaiman (M), Malin Ahlström (M) och John Eklöf (M) om kartläggning av rekrytering till kriminella nätverk av barn och unga inom LSS
- Funktionsstödsnämnden beslut 260525 § 54 Reservation (M) och muntlig Reservation (SD)
- Remissvar funktionsstödsnämnden

## Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-09-28
Kommunstyrelsen 2026-10-14
Kommunfullmäktige 2026-10-29

## Beslutet skickas till

Farishta Sulaiman (M)
Malin Ahlström (M)
John Eklöf (M)
Arbetsmarknads- och socialnämnden
Funktionsstödsnämnden
Grundskolenämnden
Stadskontoret, hållbarhetsavdelningen
Stadskontorets handläggare

## Ärendet

Farishta Sulaiman (M), Malin Ahlström (M) och John Eklöf (M) har inkommit med en motion om kartläggning av rekrytering till kriminella nätverk av barn och unga inom LSS. Motionärerna lyfter fram att rapporter från Polisen och andra myndigheter visar att barn och unga med funktionsnedsättningar är en särskilt utsatt grupp beträffande rekrytering till kriminella nätverk. Särskilt utsatta är barn och unga med neuropsykiatriska diagnoser (NPF) samt de med intellektuell funktionsnedsättning (IF).

Motionärerna hänvisar i sin motion till rapporter från Myndigheten för delaktighet, Brottsförebyggande rådet och Inspektionen för vård och omsorg. Rapporterna framhåller de ovan nämnda grupperna som mest sårbara för gängens strategier gällande rekrytering.

Motionärerna framhåller att i Malmö är gängkriminaliteten ett av stadens största samhällsproblem. Vidare menar motionärerna att gängrekryteringen är aggressiv vilket gör fenomenet särskilt allvarligt. Detta då det finns en stor grupp med barn och unga med NPF-diagnoser och IF-diagnoser, både i skolan, inom socialtjänsten och på LSS-boenden. Barn riskerar att hamna i dubbelt utanförskap, dels genom sin funktionsnedsättning dels genom gängens grepp.

Motionärerna menar att, trots nationella rapporter och statliga varningar, saknas fortfarande en lokal kartläggning i Malmö. Det innebär att det inte finns kunskap om hur omfattande rekryteringen av barn och unga med NPF- och IF-diagnoser faktiskt är. Utan den kunskapen blir det nästintill omöjligt att sätta in insatser. Motionärerna anser att Malmö kan och bör bli en föregångare i arbetet med att skydda barn och unga med funktionsnedsättningar från gängrekrytering och en lokal kartläggning är det första steget.

Motionärerna föreslår kommunfullmäktige besluta:

- Att uppdra åt arbetsmarknads- och socialnämnden, funktionsstödsnämnden och grundskolenämnden att tillsammans genomföra en kartläggning om rekryteringen till kriminella nätverk bland barn och unga med olika typer av funktionsnedsättningar med särskilt fokus på barn inom LSS-verksamheter.

- Att uppdra åt berörda nämnder att, utifrån kartläggningen, ta fram handlingsplaner för hur rekryteringen av barn och unga med olika typer av funktionsnedsättningar med särskilt fokus på barn inom LSS-verksamheter, ska motverkas.

I ärendets beredning har arbetsmarknads- och socialnämnden, funktionsstödsnämnden och grundskolenämnden getts möjlighet att yttra sig.

## Remissinstansernas yttranden

### Arbetsmarknads- och socialnämnden

Arbetsmarknads- och socialnämnden instämmer i vikten av att uppmärksamma barn och unga med psykiska och intellektuella funktionsnedsättningar. Nämnden anser dock att kunskap om målgruppens utsatthet redan finns och en lokal kartläggning inte är en förutsättning för att kunna sätta in insatser. Nämnden framhåller att kommande nationella kartläggningar och kunskapshöjande uppdrag bidrar till kvalitetssäkrad och enhetlig kunskap. Nämnden lyfter särskilt fram två uppdrag. Det ena uppdraget är

Socialstyrelsens kartläggning av rekrytering till kriminella nätverk bland personer inom LSS (Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade) samt barn som rekryterats till gäng för grova brott. Det andra uppdraget är Myndigheten för delaktighets arbete med att ta fram stödmaterial för att motverka kriminellas rekrytering av barn och unga med funktionsnedsättning.

Arbetsmarknads- och socialnämnden framhåller att arbetet med att fånga upp barn och unga i behov av stöd sker i samverkan mellan berörda nämnder, hälso- och sjukvården samt Polisen. Arbetet bygger på etablerade arbetssätt som SSPF (samarbete mellan skola, socialtjänst, polis och fritid), Trygga barnet, skolsociala team och fältverksamhet. En överenskommelse om samverkan mellan nämnderna ligger till grund för planeringen av gemensamma åtgärder. Verksamheter som möter barn är också skyldiga att anmäla oro till socialtjänsten om ett barn riskerar att fara illa.

Arbetsmarknads- och socialnämnden betonar att omställningen till en mer förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst pågår för att fler barn och unga ska få stöd tidigt. Insatser för barn och unga i kriminalitet omfattar även personer med funktionsnedsättning och anpassas efter individuella behov. Nämnden lyfter också den pågående kompetensutvecklingen för att stärka arbetet med utsatta barn, med planerad fördjupning 2026, särskilt kring bakomliggande faktorer och psykiska eller intellektuella funktionsnedsättningar.

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att motionen ska anses vara besvarad.

Moderaterna (M) anmälde muntlig reservation.

**Funktionsstödsnämnden**

Funktionsstödsnämnden betonar att kommuner enligt lag ska bedriva kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete där LSS-verksamheter ingår. Nämnden är medveten om risken att barn och unga med NPF- och IF-diagnoser rekryteras till kriminella nätverk. Nämnden lyfter fram Myndigheten för delaktighet (MFD) uppdrag att ta fram ett säkrat nationellt kunskapsunderlag baserat på forskning och bredare analyser, vilket kommer att stödja kommunerna i det brottsförebyggande arbetet.

Funktionsstödsnämnden refererar även till Socialstyrelsens rapport ”Rekrytering av personer med LSS-insatser till kriminella nätverk” (2026) visar att personer med LSS-insatser kan rekryteras till kriminalitet. Riskfaktorer är bland annat psykisk ohälsa, alkohol- och cannabisanvändning, problematiska relationer, våldserfarenheter, svårigheter i skolan och brist på meningsfull fritid. Rapporten beskriver också att kommuner har svårt att upptäcka rekrytering, men att vissa indikatorer kan tyda på

kriminalitet. Den betonar behovet av ökad kunskap och förebyggande arbete för att stärka skyddsfaktorer och upptäcka risker i tid.

Funktionsstödsnämnden genomför kompetensutveckling för att minska riskfaktorer, öka skyddsfaktorer och stärka barns psykiska hälsa. Under 2026 ska nämnden och skolnämnderna gemensamt utveckla utbildningsinsatser om funktionsnedsättningar, risk- och skyddsfaktorer samt förebyggande stöd. Funktionsstödsförvaltningen ska genomföra informationsinsatser i skolförvaltningarna om vilket stöd som finns att erbjuda barn, föräldrar och anhöriga samt även anställt en anhörigstödjare riktat till barn och unga.

Funktionsstödsnämnden framhåller i sitt yttrande det pågående utvecklingsarbetet. Ett arbete som systematiskt ska stärka skyddsfaktorer, minska identifierade riskfaktorer samt öka trygghet och självbestämmande för barn och unga, med särskilt fokus på att förebygga rekrytering till kriminella nätverk. Detta innebär bland annat en tydligare struktur för samverkan, kompetensutveckling, samt en ökad samordning mellan insatser riktade till barn och unga både inom LSS och andra förvaltningar. Nämnden omtalar bland annat förvaltningens dialog i nätverk med Sveriges kommuner och regioner, Samverkan för barn och unga i Malmö (SBUM), utvecklingsarbete och samverkan med Polisen, dialog och samverkan med skolförvaltningarna och arbetsmarknads- och socialförvaltningen, samverkan med Myndigheten för delaktighet (MFD). Utöver det arbetar förvaltningen exempelvis med åtgärder som föräldrastödsprogrammet Community Parent Education (COPE) och familjeorienterat boendestöd.

Funktionsstödsnämnden framhåller att det inte finns någon evidens för systematisk rekrytering inom LSS, bland annat eftersom det är svårt att få fram uppgifter som styrker rekrytering. Nämnden ser också att sekretessregler hindrar informationsdelning mellan förvaltningar, och register över personer i riskzon skulle vara juridiskt tveksamma enligt dataskyddsförordningen (GDPR). Förvaltningen har, med beaktande av den personliga integriteten och gällande sekretessbestämmelser, valt att arbeta med indikatorer som speglar kända riskfaktorer för att utsättas för eller rekryteras till kriminalitet. Genom att analysera och kartlägga verksamheternas och boendenas förutsättningar att motverka riskfaktorer kan ett underlag för ett förebyggande arbete tas fram. Vidare planeras det att genomföra en digital enkät med uppstart före sommaren där sektionschefer besvarar frågor som syftar till att ge en övergripande bild av risknivån inom LSS-verksamheterna. Sammantaget kan utvecklingsområden identifieras och det förebyggande arbetet kan sedan motverka rekrytering till kriminalitet, utan att kompromissa med individers integritet.

Funktionsstödsnämnden ser kriminalitet bland barn och unga som ett viktigt område och betonar behovet av ett helhetsperspektiv kring riskutsatta grupper. Förvaltningens

omställning mot tidiga och förebyggande insatser, i enlighet med den nya socialtjänstlagens inriktning, ska stärka stödet till barn och unga. Nämnden bedömer att det inte finns behov av ytterligare kartläggning eller handlingsplan.

Funktionsstödsnämnden föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen.

Moderaterna (M) har inkommit med en skriftlig reservation.

Sverigedemokraterna (SD) anmälde muntlig reservation.

**Grundskolenämnden**

Grundskolenämnden bedömer att det saknas lagstöd för den typ av systematisk informationsdelning och registersamkörning som en heltäckande kartläggning kräver. Lagstiftningen tillåter inte generella samkörningar av register mellan förvaltningar för att identifiera riskgrupper. Nämnden anser att de juridiska hindren gällande sekretess, samt svårigheterna att definiera och mäta rekrytering på ett rättssäkert sätt, gör den föreslagna kartläggningen olämplig att genomföra. Nämnden anser också att framtida styrning bör baseras på nationella kunskapsunderlag snarare än en lokal kartläggning.

Grundskolenämnden menar att riskfaktorerna för rekrytering är redan väl kända på generell nivå. Social utsatthet, bristande delaktighet, skolfrånvaro och begränsade skyddsfaktorer är centrala aspekter och barn med intellektuell funktionsnedsättning är särskilt sårbara. Nämnden lyfter fram det uppdrag som Myndigheten för delaktighet (MFD) har, att ta fram ett säkrat nationellt kunskapsunderlag kring normbrytande beteende och tidig rekrytering kopplat till funktionsnedsättning. Malmö stad deltar i detta arbete och kunskapsunderlaget menar nämnden kommer att ge stöd i det brottsförebyggande arbetet. Att genomföra en lokal kartläggning parallellt med detta arbete bedöms inte tillföra tillräckligt mervärde i relation till resursåtgång och de juridiska hinder som föreligger.

Grundskolenämnden vill dock understryka att avsaknaden av en specifik handlingsplan inte innebär att arbete saknas. Det förebyggande arbetet bedrivs redan idag genom ordinarie strukturer och i samverkan mellan förvaltningarna. Den aktuella målgruppen har nyligen lyfts som ett prioriterat utvecklingsområde vid revideringen av överenskommelsen om samverkan kring barn. Det pågående samarbetet med MFD ger grundskolenämnden verktyg att utveckla insatserna gällande exempelvis övergångar mellan skolformer, anpassningar i fritidsverksamhet och stöd till vårdnadshavare.

Grundskolenämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Moderaterna (M) anmälde muntlig reservation.

Sverigedemokraterna (SD) anmälde muntlig reservation.

## Stadskontorets bedömning

**Första yrkandet - En kartläggning om rekryteringen till kriminella nätverk**

Motionärerna yrkar att arbetsmarknads- och socialnämnden, funktionsstödsnämnden och grundskolenämnden tillsammans ges i uppdrag att genomföra en kartläggning om rekryteringen till kriminella nätverk bland barn och unga med olika typer av funktionsnedsättningar med särskilt fokus på barn inom LSS-verksamheter.

Stadskontoret instämmer vikten av att förebygga och motverka att barn och unga med funktionsnedsättning involveras i kriminalitet. Stadskontoret bedömer dock att en lokal kartläggning utifrån motionärens yrkande inte är motiverad för att motverka rekrytering till kriminella nätverk.

Det finns från december 2025 en ny sekretessbrytande bestämmelse som ger myndigheter möjlighet att under vissa förutsättningar dela information med varandra för att motverka brottslighet. Bestämmelsen omfattar de uppgifter som finns hos socialtjänsten och berör i huvudsak mer allmän information som inte omfattas av sekretess. Socialtjänsten, skolan och Polisen ges möjlighet att samverka för att förebygga och förhindra att barn och unga begår brott, vilket kan bidra till individuella insatser för den enskilda personen. Lagstiftningen tillåter dock inte generella samkörningar av register mellan nämnder/förvaltningar för att identifiera riskgrupper.

Stadskontoret bedömer att vad som framkommit i motionen om brottsförebyggande insatser som involverar flera nämnder kan utgöra ett berättigat intresse för behandling av personuppgifter enligt dataskyddsregleringen. När det gäller en sådan omfattande behandling av känsliga personuppgifter som föreslås ser stadskontoret den stå i strid med artikel 6.1 om laglig grund för behandling av personuppgifter och principen om uppgiftsminimering i artikel 5.1.c i dataskyddsförordningen. Stadskontoret gör bedömningen att det går att uppnå, det av motionärerna beskrivna syftet, genom andra mindre ingripande medel än genom samkörning av register, vilket även remissinstanserna har redogjort för. Stadskontoret anser vidare att register över personer i riskzon skulle vara juridiskt tveksamt att upprätta enligt dataskyddsförordningen. Dessutom anser stadskontoret att det finns en svårighet att definiera och mäta rekrytering på ett rättssäkert sätt.

Socialstyrelsen har kartlagt förekomsten av rekrytering till kriminella nätverk bland personer med insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), LSS. I rapporten beskrivs att det fanns flera utmaningar med att kartlägga förekomsten av rekrytering till kriminella nätverk. Till exempel tas det upp hur man säkert kan veta att en person är rekryterad samt hur befäst kunskapen är om att det är en rekrytering till ett kriminellt nätverk. Kartläggningen har bland annat genomförts med en enkätundersökning. I denna enkät var den ursprungliga tanken att frågor om

personers kön och ålder samt vad de hade rekryterats till att utföra skulle finnas med. I samråd med Sveriges kommuner och regioner (SKR) bedömdes att allt för detaljerade frågor kunde röja de enskildas identitet. Detta visar på den juridiska svårigheten att genomföra en kartläggning. Rapporten beskriver att personer med LSS-insatser rekryteras till att utföra kriminella handlingar, men det går inte att säkert avgöra hur vanligt det är. Rapporten beskriver också att kommuner har svårt att upptäcka rekrytering, men att vissa indikatorer kan tyda på kriminalitet. Kartläggningen visar på vilka riskfaktorer som bör uppmärksammas och betonar behovet av ökad kunskap och förebyggande arbete för att stärka skyddsfaktorer och upptäcka risker i tid.

Myndigheten för delaktighet (MFD) har redovisat uppdraget att ta fram och sprida stödmaterial om hur behov och förutsättningar för barn och unga med funktionsnedsättning kan integreras i brottsförebyggande arbete. Uppdraget omfattade också att ta fram ett stödmaterial som ska användas av barn och unga med funktionsnedsättning som befinner sig i eller riskerar att hamna i kriminella miljöer.

Stödmaterialet riktas till yrkesverksamma inom exempelvis socialtjänst, skola och polis och kan stärka kunskapen om den ökade risken för att barn och unga med vissa funktionsnedsättningar blir involverade i kriminalitet. Det kan också stärka förmågan att upptäcka risker och skapa möjlighet att agera tidigt när ett barn uppvisar tecken på normbrytande beteende.

Myndigheten har tagit fram en nulägesbild som visar hur kommuner arbetar med att integrera ett funktionshinderperspektiv i det brottsförebyggande arbetet för barn och unga. Slutsatsen är att få kommuner integrerar kunskap om behov hos barn och unga med funktionsnedsättning i det brottsförebyggande arbetet. Det visar på behovet av en bred kunskapshöjning vad gäller den särskilda sårbarhet och utsatthet som barn och unga med funktionsnedsättning har. I sammanhanget lyfts det Brottsförebyggande rådets utvecklingsarbete av det nationella, regionala och lokala brottsförebyggande stödet som betydelsefullt.

Sammantaget bedömer stadskontoret att en kartläggning inte bör genomföras eftersom den bedöms vara juridiskt tveksam och svår att genomföra på ett rättssäkert sätt. Då relevant kunskap redan finns genom nationella kartläggningar och framtaget stödmaterial som kan appliceras i Malmö ser inte stadskontoret att en lokal kartläggning är motiverad. Stadskontoret anser att stadens nämnder fortsatt bör fokusera på att stärka det förebyggande arbetet och öka kunskapen i berörda verksamheter. Detta kan ske genom exempelvis genom att kartlägga verksamheternas erfarenheter, riskfaktorer, kända rekryteringsmönster och behov av förebyggande insatser.

**Andra yrkandet - Ta fram handlingsplaner för hur rekryteringen ska motverkas.**
Motionären yrkar att berörda nämnder ges i uppdrag att, utifrån kartläggningen, ta fram handlingsplaner för hur rekryteringen av barn och unga med olika typer av funktionsnedsättningar med särskilt fokus på barn inom LSS-verksamheter, ska motverkas.

Stadskontoret anser att staden i allmänhet bör vara restriktiv med framtagandet av parallella och specifika handlingsplaner. Det är att föredra att nämnderna och verksamheterna utvecklar redan pågående samverkan, sitt förebyggande arbete samt genomför kunskapshöjande utvecklingsarbete. Det finns idag inom de berörda verksamheterna en strukturerad samverkan mellan förvaltningarna, med hälso- och sjukvården samt Polisen. Stadskontoret bedömer att det är i den samverkan som information kan delges i syfte att rikta insatser och stöd till enskilda barn och unga.

Kommuner ska enligt lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete bedriva kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete. Socialstyrelsens och Myndigheten för delaktighets kartläggning visar också på att funktionshinderperspektivet behöver vara integrerat i det kommunala brottsförebyggande arbetet.

Berörda nämnder har i sina yttranden redogjort för ett pågående förebyggande arbete och en kompetensutveckling för att minska riskfaktorer, öka skyddsfaktorer och stärka barns psykiska hälsa. Likaså pågår ett arbete i enlighet med socialtjänstlagens inriktning mot tidiga och förebyggande insatser. Stadskontoret bedömer att nationella kartläggningar och kunskapshöjande uppdrag fortsättningsvis bidrar till kvalitetssäkrad och enhetlig kunskap vilken generellt stödjer kommunernas arbete.

### Stadskontorets förslag
Förslaget är att i sin helhet avslå motion om kartläggning av rekrytering till kriminella nätverk av barn och unga inom LSS med hänvisning till vad som redovisas i ärendet.

## Ansvariga
Martin Ljungberg  Nämndsekreterare
Ana Maria Deliv  Avdelningschef
Andreas Norbrant  Stadsdirektör